

Professoren als spreekbuis van de politie.

De Universiteit van Leiden en etnisch profileren

Het onderkennen en benoemen van discriminatie ligt gevoelig in Nederland, zeker in relatie tot de politie. Deze gevoeligheid laat ook de wetenschap niet onberoerd. Dit werd de afgelopen jaren zichtbaar tijdens de positionering van de Universiteit van Leiden in het debat over etnisch profileren in Nederland.

Etnisch profileren was lange tijd een non-issue in Nederland maar kwam eind 2013 nadrukkelijk in de politieke en publieke belangstelling te staan. Dit naar aanleiding van een rapport van Amnesty International en voortdurende berichtgeving over discriminatie en geweld door de politie in Den Haag. Er bestaan verschillende definities van etnisch profileren maar in het algemeen wordt eronder verstaan: wanneer de politie iemand staande houdt of controleert, (mede) vanwege zijn etnische achtergrond, zonder dat hier een objectieve rechtvaardiging voor bestaat.

In de Tweede Kamer en de Haagse gemeenteraad werd om een wetenschappelijk onderzoek naar etnisch profileren gevraagd om meer inzicht te verkrijgen in het plaatsvinden ervan. De Universiteit van Leiden (UvL) kwam hierbij al snel in beeld en publiceerde in juni 2014 een rapport. (*Etnisch profileren in Den Haag? Een verkennend onderzoek naar opvattingen en beslissingen op straat*)

In dit artikel wordt ingegaan op de rol van de UvL in het debat over etnisch profileren. Met name die van professor Joanne van der Leun en assistent-professor Maartje van der Woude die beide werkzaam zijn aan het Instituut Voor Strafrecht & Criminologie op Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de UvL.

Deze wetenschappers hebben in het recente verleden gepleit voor meer aandacht voor het plaatsvinden van etnisch profileren door de overheid, politie en wetenschap. Zij waren van mening dat de wetenschap het (mogelijk) plaatsvinden van etnisch profileren serieus diende te nemen, hoewel het onderwerp gevoelig ligt. Wanneer etnisch profileren vanaf oktober 2013 in de politieke en publieke belangstelling komt te staan,

valt hun optreden nog moeilijk te rijmen met hun vroegere opvattingen.

Analyse van de UvL

Joanne van der Leun is sinds 2001 professor in de criminologie aan de UvL. Maartje van der Woude is sinds 2010 assistent-professor en werd begin 2016 tevens benoemd tot professor in de rechtssociologie. Beide wetenschappers schrijven al enige jaren over etnisch profileren en hebben verschillende (wetenschappelijke) publicaties over het onderwerp op hun naam staan.

Hierin pleitten zij voor meer aandacht van overheid, politie en wetenschap voor het plaatsvinden van etnisch profileren in Nederland. Zij verwezen hierbij regelmatig naar ervaringsonderzoeken inzake discriminatie, waaruit blijkt dat een aanzienlijk deel van de etnische minderheden van mening is, mede vanwege hun huidskleur of etnische afkomst, te worden gecontroleerd door de politie. Dit vormt geen bewijs voor het plaatsvinden van etnisch profileren, omdat ervaren discriminatie niet hoeft te betekenen dat de politie daadwerkelijk discrimineert. Ervaringsonderzoeken geven echter wel aanleiding om het plaatsvinden van etnisch profileren serieus te nemen.

Van der Leun en Van der Woude wezen er in verschillende publicaties op dat de zorgen over het plaatsvinden van etnisch profileren sinds eind jaren '90 zijn toegenomen. Een reden daarvoor is het veranderende politieke en maatschappelijke klimaat ten aanzien van migratie en etnische minderheden, dat tevens van invloed is op het werk van de politie. Daarnaast is de verruiming van de discretionaire bevoegdheden van de Nederlandse politie van belang, onder meer als gevolg van de invoering van de uitgebreide identificatieplicht in 2005. Hiermee kregen politieagenten meer eigen beoordelingsruimte bij de keuze mensen te controleren of staande te houden, zonder dat er sprake is van een redelijk vermoeden van schuld.

Van der Leun en Van der Woude schreven in 2011 in het artikel *Policing and Society: 'recent social, political and legal developments have increased the possibility for ethnic profiling in the Netherlands.'* Ook benoemden zij het risico op etnisch profileren als gevolg van de uitbreiding van de discretionaire bevoegdheden van de Nederlandse politie en *'great deal of discretionary power on the hands of those who have to enforce the law, bearing the risk that such powers may be*

carried out (in part) on the basis of generalizations relating to race, ethnicity, religion or nationality instead of on the basis of individual behavior and/or objective evidence.'

Begin 2013 schreven Van der Leun en Van der Woude in het *Tijdschrift voor Criminaliteit* in vergelijkbare bewoordingen: 'Selecteren op basis van etniciteit lijkt dusdanig vervlochten te zijn met de Nederlandse veiligheidscultuur en de wijze waarop politici en journalisten maar ook alle actoren werkzaam binnen de strafrechtketen, hierdoor beïnvloed zijn en worden, dat het de vraag is in hoeverre het houdbaar is om te beweren dat etnisch profileren geen probleem is in Nederland.'

De wetenschappers hebben in het recente verleden dus gepleit voor wetenschappelijke aandacht voor etnisch profileren. In het artikel uit 2011 wezen zij er tevens op het ontbreken van wetenschappelijk onderzoek naar etnisch profileren in contrast staat met de grote hoeveelheid onderzoek naar de oververtegenwoordiging van etnische minderheden in criminaliteitsstatistieken: *'With respect to research, we must conclude that sound and actual empirical research of the practice and effects of ethnic profiling is lacking, which is in stark contrast to the amount of research on the over-representation of migrants in registered crime and disorder. For a long time the selectivity discussion in the Netherlands was seen as old-fashioned. Researchers adopted a pragmatic stance, assuming that ethnic profiling or biased policing was not taking place.'*

Van der Leun en Van der Woude wezen eerder ook op de gevoeligheid van onderzoek naar mogelijke politiediscriminatie. In 2012 schreef Van der Woude in het *Strafblad* dat onderzoek naar mogelijke discriminatie door de politie gevoelig ligt, maar dat de wetenschap signalen van discriminatie niet kan en mag negeren: 'Vanwege de gevoeligheid van onderzoek naar mogelijk discriminatoir handelen van opsporingsbeambten, is recent en gedegen empirisch onderzoek hiernaar in Nederland zeer schaars. Hoewel het onmogelijk is om louter op basis van deze internationale signalen conclusies te trekken, kunnen dergelijke signalen ook niet genegeerd worden: niet door de politiek, niet door de opsporingsinstanties en ook niet door de wetenschap!'

Spreekbuis van de politie

In oktober 2013 komt etnisch profileren in de politieke en publieke belangstelling te staan. Dit naar aanleiding van het verschijnen van een

rapport van Amnesty International en vanwege aanhoudende berichtgeving over politiegeweld en discriminatie door de politie in Den Haag. Van der Leun en Van der Woude hebben in het verleden zelf gepleit voor meer aandacht voor het plaatsvinden van etnisch profileren. Maar zodra die aandacht er eind 2013 komt en er daadwerkelijk een publiek debat over etnisch profileren ontstaat, zetten zij zich af tegen Amnesty, hoewel de analyse van de mensenrechtenorganisatie grotendeels overeen komt met de analyse die beide wetenschappers in het recente verleden zelf hebben gemaakt.

Het rapport van Amnesty (*Proactief politieoptreden vormt risico voor de mensenrechten. Etnisch profileren onderkennen en aanpakken*) is in wezen een literatuurstudie waarin bestaande onderzoeken naar de uitvoering van de politietaak, veiligheidsbeleid en discriminatie worden geïnventariseerd en geanalyseerd. Die analyse komt grotendeels overeen met die van Van der Leun en Van der Woude.

Amnesty roept de Nederlandse overheid in haar rapport op om het plaatsvinden van etnisch profileren te onderkennen en meer onderzoek te [laten] doen naar het plaatsvinden hiervan. De mensenrechtenorganisatie wijst er hierbij op dat etnisch profileren niet het gevolg hoeft te zijn van evident racisme bij politieagenten, maar benadrukt dat het kan berusten op onbewuste aannames en vooroordelen van agenten. Amnesty velt ook geen stellig oordeel over de schaal waarop etnisch profileren in Nederland plaatsvindt en concludeert dat etnisch profileren 'het niveau van op zichzelf staande incidenten' overstijgt.

Joanne van der Leun en Maartje van der Woude verschijnen aan de hand van het Amnesty-rapport regelmatig in de media om een reactie te geven op het rapport. De UvL trekt de validiteit van het rapport in twijfel. Van der Leun en Van der Woude beweren namelijk dat Amnesty stelt dat etnisch profileren structureel voorkomt, om vervolgens te beweren dat dit niet blijkt uit wetenschappelijk onderzoek. Hiermee suggereren zij dat Amnesty niet betrouwbaar is. Volgens Van der Leun heeft 'Amnesty een harde conclusie getrokken, die niet gedragen wordt door onderzoek'. [*Volkskrant*] Van der Woude schrijft op haar blog onder meer: '*Amnesty has gone a step too far by declaring ethnic profiling to be a structural problem.*'

Amnesty concludeert in haar rapport echter niet dat de Nederlandse politie structureel etnisch profileert. Wel beweert Amnesty-directeur

Nazarski op 28 oktober 2013 in het televisieprogramma Nieuwsuur dat etnisch profileren „tamelijk structureel" plaatsvindt. Een dag later kiest hij tijdens een seminar voor andere bewoordingen en zegt dat etnisch profileren „vaker dan incidenteel" plaatsvindt. Hoewel de externe communicatie van Amnesty niet eenduidig is, mag van de wetenschappers Van der Leun en Van der Woude worden aangenomen dat zij reageren op Amnesty's rapport, en niet op Nazarski's 'tamelijk structureel' uitspraak in Nieuwsuur.

Tevens verwijt de UvL dat Amnesty in haar onderzoek een selectieve weergave heeft gegeven van bestaand onderzoek naar etnisch profileren. De ngo zou te weinig aandacht hebben besteed aan het politieperspectief. Volgens Van der Woude wordt in het Amnesty-rapport „grotendeels voorbijgegaan aan de complexe situaties waarin agenten hun beslissingen moeten nemen. [...] Juist de kant van de politie, haar perspectief, ontbreekt in het gros van het door Amnesty aangehaalde onderzoek." [*Volkscrant*, 30-10-13]

Partijdigheid Amnesty

Volgens het rapport *Etnisch profileren in Den Haag?* uit 2014, opgesteld door de UvL in opdracht van de overheid, concludeert Amnesty dat etnisch profileren het niveau van opzichzelfstaande incidenten overstijgt, maar wordt 'onderzoek dat dit niet constateert buiten beschouwing gelaten of opnieuw geïnterpreteerd door Amnesty'. Van der Leun en Van der Woude suggereren hiermee dat Amnesty partijdig is. De wetenschappers specificeren echter niet welke onderzoeken Amnesty buiten beschouwing heeft gelaten of anderszins heeft geïnterpreteerd.

Tijdens een gemeenteraadsbijeenkomst in Den Haag op 25 juni 2014, waar Van der Leun een toelichting geeft op het door de UvL gepubliceerde rapport over etnisch profileren in Den Haag - wordt haar gevraagd om aan te geven welke onderzoeken Amnesty in haar rapport buiten beschouwing heeft gelaten. Ook de aanwezige Amnesty-medewerker geeft aan dit graag te vernemen. Van der Leun laat deze vraag echter onbeantwoord.

Amnesty zou – volgens de UvL – bestaande onderzoeken herinterpreteren. Opvallend genoeg herinterpreteert Van der Leun in 2014 zelf onderzoek dat in 2011 onder haar verantwoordelijkheid verscheen. Het betreft de scriptie van Clothilde Caillault (*Etnicity of policing in France and the Netherlands*), waarvoor Van der Leun als

scriptiebegeleider fungeerde. Het is een vergelijkend (observatie) onderzoek naar de Franse en de Nederlandse politie, en de rol die stereotype denkbeelden en vooroordelen over etnische minderheden spelen in het politiewerk.

Caillault concludeert dat Nederlandse politieagenten, meer dan Franse, openlijk spreken in vooroordelen over etnische minderheden en criminaliteit. Voor de politie zijn dergelijke vooroordelen *'part of a police operational culture guiding police action and can thus have practical consequences.'* Stereotype denkbeelden onder politieagenten leiden er volgens Caillault toe dat de Nederlandse politie stelselmatig etnisch profileert: *'By triggering police suspicion, stereotypes can lead to ethnic profiling practices and discrimination (understood as intended action). In the Netherlands, where we conducted our observations, we found that such methods were routinely used by police officers.'*

Deze scriptie werd goedgekeurd door Van der Leun en men dient er dus vanuit te gaan dat ze aan de wetenschappelijke standaarden voldoet. (de scriptie werd voorgedragen voor de UvA scriptieprijs) De UvL refereert in haar rapport van 2014 aan dit onderzoek, maar geeft een verdraaide weergave van Caillault's bevindingen. In het Leidse rapport wordt gesteld dat, volgens Caillault, de Nederlandse politie ook in generaliserende zin veel openlijker spreekt over bevolkingsgroepen dan de Franse politie, en dat Caillault 'veronderstelt dat dit eerder leidt tot etnisch profileren dan het meer neutrale taalgebruik van de Franse politie'.

'Veronderstelt' is een aanzienlijke afzwakking van wat Caillault daadwerkelijk concludeerde, namelijk dat de Nederlandse politie (*routinely*) stelselmatig etnisch profileert. Scriptiebegeleider Van der Leun kon zich in 2011 nog in deze conclusie vinden, in 2014 herschrijft zij haar eigen academische geschiedenis. Haar verwijt aan Amnesty bestaande wetenschappelijke onderzoeken naar etnisch profileren te herinterpreteren, komt hiermee in een vreemd daglicht te staan.

Polarisering

Voorheen bepleitten Van der Leun en Van der Woude voor meer politieke, maatschappelijke en wetenschappelijke aandacht voor het plaatsvinden voor etnisch profileren. Wanneer er in oktober 2013 daadwerkelijk een publiek debat over etnisch profileren ontstaat, beschuldigt men Amnesty van polarisering. Van der Leun: „Ik ben bang

dat zo'n harde conclusie van Amnesty, die niet wordt gedragen door het onderzoek dat er is, alleen maar polariserend werkt. Terwijl het op zich juist belangrijk is dat er een debat over wordt gevoerd." [*Volkskrant*, 29-10-13]

Amnesty doet - met het onderkennen van het (op enige schaal) plaatsvinden van etnisch profileren - in de ogen van Van der Woude een frontale aanval op de politie: „Voor een vruchtbaar debat over verantwoorde beslissingsprocessen is het van groot belang dat debat daadwerkelijk met en dus niet louter tegen de politie te voeren. Taboes zijn er om doorbroken te worden, zo ook het taboe rond etnisch profileren. Maar het debat daarover mag niet leiden tot nog meer stereotyperen, in dit geval tot stereotypering van de politie." [*Volkskrant*, 30-10-2013]

Ook in haar rapport van 2014 over etnisch profileren in Den Haag neemt de UvL stelling tegen Amnesty: 'De rol van de media en de ngo's die het debat over etnisch profileren hebben aangezwengeld [...] mag niet onbenoemd blijven: het debat werd conceptueel niet altijd even zuiver gevoerd, waardoor begrippen als etnisch profileren, discriminatie en racisme inwisselbaar leken te zijn.'

De UvL suggereert zelfs dat de publieke aandacht voor etnisch profileren ertoe heeft geleid dat mensen zich gediscrimineerd voelen. 'Percepties van burgers over etnisch profileren en de mate waarin dit voorkomt worden onmiskenbaar ook beïnvloed door dergelijke publieke discussies', aldus het Leidse rapport. Mensen zouden dus niet op basis van hun eigen ervaringen de indruk hebben gediscrimineerd te worden door de politie, maar dit zou hen zijn aangepraat door Amnesty en andere ngo's.

Het politieperspectief

Een constante in de publieke optredens van Van der Leun en Van der Woude vanaf oktober 2013 is hun pleidooi om het politieperspectief in het publieke debat over etnisch profileren te betrekken. Hiermee bedoelen zij dat er rekening dient te worden gehouden met 'de complexe situaties waarin agenten hun beslissingen moeten nemen'. Amnesty zou het politieperspectief onvoldoende in ogenschouw nemen en voorbijgaan aan de moeilijke omstandigheden waaronder agenten hun werk verrichten. Amnesty zou slechts polariseren en de dialoog met de politie verstoren. Van der Leun en Van der Woude wekken hiermee de indruk de

politie in bescherming te willen nemen, namens de politie te spreken, en als spreekbuis van de politie op te treden.

De ommezwaai in de Leidse opvattingen en dito pleidooi voor het politieperspectief komt terug in de slotoverwegingen van het in juli 2014 verschenen rapport van de UvL over etnisch profileren in Den Haag. De UvL reflecteert hierin de professionalisering van multicultureel politiewerk en plaatst vraagtekens bij de bruikbaarheid van de term etnisch profileren: 'Of het begrip etnisch profileren daarbij een goed aanknopingspunt vormt, is de vraag.' De term etnisch profileren zou voornamelijk tot verwarring leiden, omdat mensen verschillende definities hanteren: 'Bovendien lijkt het bijna automatisch koppelen van de term aan discriminatie en racisme in plaats van aan professionele beslissingsprocessen eerder contraproductief te werken, dan dat het de verbinding tussen politie en samenleving zal verbeteren.'

De ommezwaai in de Leidse opvattingen is hiermee compleet. Voorheen pleitten Van der Leun en Van der Woude voor meer aandacht voor het mogelijk plaatsvinden van etnisch profileren, hoewel het onderwerp gevoelig ligt. Nu stellen zij het gebruik van de term etnisch profileren ter discussie, en beschouwen zij etnisch profileren niet op voorhand als een vorm van discriminatie.

Door de politie wordt het contraproductief bevonden om het plaatsvinden van etnisch profileren te onderkennen en etnisch profileren te koppelen aan discriminatie. Men kan zich echter afvragen of de wetenschap zich in deze mate in het politieperspectief dient te verplaatsen. De taak van de wetenschap is om onafhankelijk, wetenschappelijk onderzoek te verrichten. En niet om zich af te vragen wat er wel en niet contraproductief is voor de verbinding tussen politie en samenleving.

Afspraken UvL met Haaglanden

Hoe is het onderzoek *Etnisch profileren in Den Haag? Een verkennend onderzoek naar opvattingen en beslissingen op straat* uit 2014, opgesteld door de UvL, eigenlijk tot stand gekomen? Naar aanleiding van het Amnesty-rapport en de berichtgeving over discriminatie door de politie Den Haag wordt in november 2013 in de Tweede Kamer en de Haagse gemeenteraad gevraagd om een wetenschappelijk onderzoek naar het plaatsvinden van etnisch profileren. De UvL kwam al snel in beeld om dit onderzoek uit te laten voeren.

In het rapport van de UvL naar etnisch profileren in Den Haag wordt geconcludeerd dat er geen aanwijzingen zijn voor het structureel plaatsvinden van etnisch profileren. Buro Jansen & Janssen heeft in 2015 via een beroep op de Wet Openbaarheid Bestuur (WOB) van de politie Haaglanden documenten verkregen over de totstandkoming van het Leidse onderzoek. Hieruit blijkt dat de UvL en de politie Haaglanden voorafgaand aan het onderzoek afspraken hebben gemaakt om mogelijke imagoschade voor de politie Haaglanden te voorkomen, en dat het Leidse onderzoek berust op twee eerder verschenen masterscripties criminologie. De UvL heeft dit altijd verzwegen.

De UvL benaderde de politie Haaglanden in 2011 met een voorstel om onderzoek te doen naar de interactie tussen de politie en jongeren uit etnische minderheden. Twee master studenten criminologie zouden hiervoor onder meer meelopen met politiediensten en interviews houden met agenten. Binnen de politie Haaglanden stond men positief tegenover het onderzoeksvoorstel, maar zag men wel een mogelijk afbreukrisico: 'Afbreukrisico kan zijn dat het de aandacht kan vestigen op (mogelijke) discriminatie door de politie. Om die reden zal vooraf goed doorgesproken moeten worden met Criminologisch Instituut wat de insteek is van het onderzoek: multicultureel vakmanschap of discriminatie.' [Memo aan OKD 14-11-11]

Uit de notulen van de korpsdirectie van politie Haaglanden blijkt dat bovengenoemd afbreukrisico is besproken, en afgekaart, met Van der Leun: 'Afbreukrisico [van het onderzoek] kan zijn dat het de aandacht kan vestigen op [mogelijke] discriminatie door de politie. Dit risico is met professor Van der Leun besproken. Zij begrijpt de onwenselijkheid hiervan en heeft aangegeven dat zij [...] dit punt expliciet zal bespreken met de studenten en dat zij hierop zal letten bij de tussentijdse besprekingen van de (concept) scripties.' [Notulen Korpsdirectie Den Haag, 27-12-11]

Scripties worden belangrijk

De UvL en de politie Haaglanden spraken in 2011 dus af dat, wanneer de twee Leidse studenten tijdens hun onderzoeken zouden stuiten op mogelijke voorbeelden van discriminatoir optreden door de Haagse politie, zij terughoudend zouden zijn om dit in hun scripties op te schrijven. Van der Leun zou hier tijdens de voortgang van het onderzoek en het schrijven van de scripties op letten.

De UvL en de politie Haaglanden spraken in 2011 tevens af dat de scripties in eerste instantie bedoeld waren voor intern gebruik door de Haagse politie. De twee studenten verrichtten hun veldwerk in 2012 en ronden hun scripties in augustus 2013 af. De scripties werden, zoals afgesproken, niet openbaar gemaakt en het was op dat moment nog niet aan de orde om de scripties om te vormen tot een publiek toegankelijk onderzoek.

In november 2013 besluit de UvL de twee scripties op te schalen tot een publiek toegankelijk onderzoek. Hiermee werkt de universiteit mee aan een politieke operatie in schadebeheersing. De overheid heeft in november 2013 namelijk behoefte aan wetenschappelijk onderzoek naar etnisch profileren vanwege verschijning van het Amnesty-rapport. Ook de Haagse gemeenteraad vraagt naar aanleiding van berichtgeving over discriminatoir optreden door de politie Den Haag om een onderzoek.

Het inschakelen van de UvL moet beschouwd worden als een vorm van politiek opportunisme: de UvL 'levert op bestelling'. Wanneer minister Opstelten (Justitie) en burgemeester Van Aartsen het onderzoek in november 2013 toezeggen, zijn de conclusies al in grote lijnen bekend, aangezien de twee Leidse studenten hun masterscripties augustus 2013 hebben afgerond.

Dat de conclusies eind 2013 al bekend waren, blijkt ook uit een interne notitie waarin staat: 'Dat etnisch profileren door de politie, ook in Den Haag, wel eens voorkomt is bekend. Op basis van de ervaringen tot nu toe wijst ook volgens de onderzoekers er tot dusverre echter niets op, dat het een structureel probleem is. Ook het onderzoek dat in Den Haag plaatsvindt, wijst daar niet op. De conclusie dat het wel een structureel probleem zou zijn, komt volledig voor de rekening van Amnesty.' [Notitie Onderzoek naar etnisch profileren in eenheid Den Haag, 2013]

Onjuiste voorlichting

Zowel het Ministerie van Veiligheid en Justitie en het Haagse gemeentebestuur, als wel politie Haaglanden en de UvL geven geen openheid van zaken over de totstandkoming van het onderzoek. In november 2013 zeggen toenmalig Minister van Veiligheid en Justitie Opstelten en de Haagse burgemeester Van Aartsen in de Tweede Kamer en de Haagse gemeenteraad een wetenschappelijk onderzoek naar etnisch profileren toe. Zij hebben het hierbij over een lopend onderzoek naar de politie Den Haag dat door de UvL wordt uitgevoerd.

De Tweede Kamer en de Haagse gemeenteraad worden hier dus onjuist en onvolledig geïnformeerd: het betreft geen lopend onderzoek maar onderzoek op basis van twee reeds afgeronde masterscripties. Bovendien verzwijgen Opstelten en Van Aartsen de gemaakte afspraken tussen de UvL en de politie Haaglanden. Ook in de hierop volgende maanden informeren het Ministerie en het Haagse gemeentebestuur de Tweede kamer en de Haagse gemeenteraad verschillende malen onjuist en onvolledig over de totstandkoming van het onderzoek.

De UvL heeft nooit openheid van zaken gegeven over de totstandkoming van het onderzoek. Van der Leun geeft op 4 december 2013, 4 juni 2014 en 25 juni 2014 een toelichting op het onderzoek in de Haagse gemeenteraad. Zij maakt hier geen gewag van de vooraf met de politie Haaglanden gemaakte afspraken om imagoschade voor de Haagse politie te voorkomen. Zij meldt niet dat het Leidse onderzoek berust op onderzoek dat is verricht ten behoeve van twee masterscripties criminologie.

Ook in het in juni 2014 verschenen onderzoeksrapport geeft de UvL hierover geen openheid van zaken. Wel wordt hierin vermeld dat het veldwerk voor het onderzoek al in 2012 is verricht, maar het rapport meldt dat het veldwerk 'door twee junior onderzoekers is verricht'. Kortom, de UvL heeft een onderzoek op bestelling geleverd. Het Leidse rapport wordt door de overheid beschouwd als een repliek op de in oktober 2013 door Amnesty geuite zorgen en berichtgeving over discriminatie door de Haagse politie.

Dit laatste blijkt bijvoorbeeld uit een interne memo van het Ministerie van Veiligheid en Justitie van 3 juli 2014, waarin naar aanleiding van het verschijnen van het Leidse rapport wordt geconcludeerd: 'Het door Amnesty International geschetste beeld in november 2013 is daarmee genuanceerd'. In een interne e-mail van 3 juni 2014 wordt gesteld: 'Toon van rapport is positief voor politie. Er is geen sprake van etnisch profileren.' De regering, het Haagse gemeentebestuur en de politie doen hun voordeel met het Leidse rapport en zullen er in 2014 en 2015 regelmatig naar verwijzen in reactie op nieuwe berichten en aantijgingen over discriminatie door de politie Den Haag.

Observatieonderzoek

Etnisch profileren in Den Haag? roept ook vraagtekens op over de wijze

waarop de UvL haar onderzoek heeft uitgevoerd. Het observatieonderzoek is niet systematisch gedaan en de wijze waarop de rechtvaardiging van politiecontroles in het rapport beoordeeld wordt, wordt niet inzichtelijk gemaakt. De beantwoording van een stelling over het plaatsvinden van etnisch profileren door 33 Haagse politieagenten duidt erop dat de meeste dienders van mening zijn dat etnisch profileren vaak plaatsvindt, maar in het rapport wordt dit op een andere niet inzichtelijke wijze geïnterpreteerd.

Voor het observatieonderzoek is de volgende vraagstelling gehanteerd: 'In hoeverre kunnen beslissingen van agenten om in concrete situaties te handelen worden gerechtvaardigd in die situatie en welke rol spelen etniciteit en/of huidskleur daarbinnen.' De twee studenten (in het rapport aangeduid als 'junior onderzoekers') hebben gedurende vier maanden 153 uur meegelopen met 17 politiediensten. De conclusies berusten op een analyse van zestig geobserveerde politiecontroles, waarin agenten op grond van hun discretionaire bevoegdheden overgingen tot een controle of staandehouding. Het rapport concludeert dat drie van de geobserveerde zestig controles mede worden ingegeven door iemands huidskleur en etnische afkomst, zonder dat dit gerechtvaardigd kan worden.

De wijze waarop de rechtvaardiging van politiecontroles in het Leidse rapport wordt beoordeeld, is niet inzichtelijk. Er is sprake van een rechtvaardiging wanneer de onderzoekers een rechtvaardiging voor een controle kunnen geven. 'Het gaat er hierbij om te bezien in hoeverre geobserveerde beslissingen agenten tijdens hun dienst in de ogen van de onderzoekers objectief en redelijk gerechtvaardigd kunnen worden', aldus de opstellers.

In het rapport wordt echter veelal niet inzichtelijk gemaakt waarop de onderzoekers hun beoordeling baseren. Volgens het rapport baseren politieagenten hun controle meestal op concrete gedragingen, informatie of situationele omstandigheden. De onderzoekers stellen herhaaldelijk dat zij niet de indruk hebben dat huidskleur en etniciteit een rol spelen bij de beslissing van agenten welke personen te controleren. Het rapport maakt echter niet inzichtelijk waarom de onderzoekers deze indruk hebben, en op grond waarvan zij dit concluderen. Volgens het rapport zijn 'de gebeurtenissen tijdens de diensten op een redelijk 'vrije' manier geobserveerd'.

Tijdens het observatieonderzoek hebben de twee studenten nauwelijks

gevraagd naar de overwegingen van agenten voor hun keuze welke personen te controleren. Het observatieonderzoek heeft niet systematisch plaatsgevonden. Dit wordt in het Leidse rapport ook onderkend: 'Gezien het karakter van de diensten en de intensiviteit van het onderzoek was het niet mogelijk bij elke handeling van agenten gestructureerd te vragen waarom zij handelden.'

Het niet systematisch vragen naar de overwegingen van agenten is merkwaardig. Het is de vraag hoe de rechtvaardiging van politiecontroles dan beoordeeld kan worden? Zeker daar in het Leidse rapport als tekortkoming van andere wetenschappelijke onderzoeken wordt geconstateerd 'dat er in concrete interacties, beslissingen en afwegingen daarbinnen geen concreet zicht is op de rechtvaardiging van voor staandehoudingen, hetgeen essentieel is bij de vraag of over etnisch profileren gesproken kan en mag worden.'

Interviews met agenten

Het onderzoek van de UvL beoogt tevens de percepties van agenten over het plaatsvinden van etnisch profileren te onderzoeken. De beantwoording van een stelling hierover door 33 Haagse politieagenten duidt erop dat de meeste dienders van mening zijn dat etnisch profileren vaak plaatsvindt. In het rapport wordt de beantwoording van de stelling echter op een andere wijze geïnterpreteerd.

De twee studenten hebben aan 33 politieagenten de volgende stelling voorgelegd: 'Er wordt gezegd dat sommige politieagenten mensen van bepaalde etnische groepen staande houden omdat zij denken dat deze groepen eerder bepaalde vormen van criminaliteit plegen dan andere groepen.' De stelling wordt door het merendeel van de geïnterviewde politieagenten (22 van de 33) bevestigend beantwoord.

De voor de hand liggende conclusie lijkt hier te moeten zijn dat de antwoorden van de agenten een aanwijzing vormen dat etnisch profileren vaak voorkomt. Het Leidse rapport onderkent dit ook en stelt: 'Op het eerste gezicht lijken deze percepties in tegenspraak met de observaties, die weinig aanwijzingen voor etnisch profileren lieten zien.'

In het rapport wordt echter voor een andere interpretatie van de interviews gekozen. Een aantal agenten zou de vraagstelling niet goed begrepen hebben en zou (ook) van etnisch profileren spreken wanneer relatief veel personen met een migrantenachtergrond worden staande

gehouden, omdat die nu eenmaal een groot aandeel van de bevolking uitmaken in bepaalde wijken - en dit kan volgens het rapport niet als etnisch profileren beschouwd worden.

Het is niet inzichtelijk hoe de onderzoekers tot deze interpretatie komen. Het rapport maakt bovendien niet duidelijk hoeveel agenten de stelling wel en niet goed begrepen hebben. Bovendien kan men zich afvragen, indien men concludeert dat een aantal agenten de stelling niet goed begrepen heeft, of de stelling wel voldoende duidelijk geformuleerd is en het überhaupt nog mogelijk is conclusies te trekken uit de beantwoording ervan.

Oververtegenwoordiging

In het Leidse rapport blijft onduidelijk in hoeverre politieagenten zich bij de keuze welke personen te controleren baseren op het algemene feit dat bepaalde etnische minderheden oververtegenwoordigd zijn in bepaalde vormen van criminaliteit. In het rapport blijft bovendien onduidelijk of de onderzoekers deze oververtegenwoordiging als een rechtvaardiging voor een controle, of als etnisch profileren, beoordelen.

Het rapport wekt de indruk dat de oververtegenwoordiging van etnische minderheden in bepaalde vormen van criminaliteit voor de Haagse agenten een belangrijke rol speelt in de overwegingen bij de keuze welke personen te controleren. Het rapport maakt echter niet inzichtelijk welke rol deze zogeheten 'ervaringskennis' precies speelt, en het blijft veelal onduidelijk of agenten hun controle baseren op algemene informatie over oververtegenwoordiging, of op concrete actuele informatie zoals dadersignalen.

In het rapport blijft het dus veelal onduidelijk in hoeverre de Haagse politie (bijvoorbeeld) Marokkaans-Nederlandse jongeren controleert, omdat deze jongeren nu eenmaal oververtegenwoordigd zijn in de criminaliteitsstatistieken, maar zonder dat er een verdere concrete geïndividualiseerde aanleiding of rechtvaardiging voor een controle bestaat. Evenmin wordt duidelijk hoe een controle op basis van dergelijke algemene ervaringskennis (de oververtegenwoordiging van etnische minderheden in bepaalde vormen van criminaliteit) wordt beoordeeld.

Beschouwt de UvL dit als een controle waarvoor geen objectieve rechtvaardiging bestaat, en die dus als etnisch profileren aangemerkt

moet worden? Of beschouwt men dit als een controle die gerechtvaardigd kan worden, en dus niet als etnisch profileren aangemerkt hoeft te worden? In het inleidende hoofdstuk van het rapport wordt dit als een grijs gebied benoemd: 'In de wetenschappelijke literatuur wordt veel minder ingegaan op de vraag of bekende criminaliteitspatronen ook een rechtvaardiging kunnen en mogen zijn. Dit lijkt een grijs gebied, dat meer aandacht behoeft.'

Hiermee wordt de analyse niet inzichtelijk gemaakt. Bovendien zijn Van der Leun en Van de der Woude op dit punt van opvatting veranderd. In het verleden vonden zij namelijk nog dat politiecontroles op basis van het algemene feit van oververtegenwoordiging op gespannen voet staan met het verbod op discriminatie. Van der Leun en Van der Woude schreven in 2013 nog in het in het *Tijdschrift voor Cultuur en Criminaliteit*: 'Ondanks de mogelijke oververtegenwoordiging van bepaalde etnische groeperingen bij specifieke vormen van criminaliteit, staat deze laatste vorm van profileren op gespannen voet met het in de Grondwet verankerde verbod op discriminatie.'

Wetenschappelijke onafhankelijkheid

Het onderzoek van de UvL getuigt niet van het serieus nemen van het plaatshebben van etnisch profileren. De conclusie van het onderzoek stond feitelijk al vast, aangezien de UvL vooraf heeft afgesproken om mogelijke imagoschade voor de politie Haaglanden te voorkomen. De universiteit vond het, net als de politie Haaglanden, onwenselijk wanneer het onderzoek zou wijzen op mogelijke discriminatie door de Haagse politie.

Met de kennis van nu komt de conclusie van het onderzoek - er zijn geen aanwijzingen zijn voor het structureel plaatsvinden van etnisch profileren - in een ander daglicht te staan. Er zijn vraagtekens te plaatsen bij de inzichtelijkheid van de analyse en de kwaliteit van het onderzoek. Het observatieonderzoek berust niet op een systematische beoordeling van de rechtvaardiging van politiecontroles, maar op de inschatting van de onderzoekers waarbij het veelal niet inzichtelijk is waarop deze inschatting is gebaseerd en waarbij nauwelijks is gevraagd naar de overwegingen van agenten bij de keuze welke personen te controleren.

Het rapport maakt niet inzichtelijk in hoeverre politieagenten zich bij controles baseren op het algemene feit dat bepaalde etnische minderheden oververtegenwoordigd zijn in bepaalde vormen van

criminaliteit, en het is niet duidelijk of het algemene feit van oververtegenwoordiging als een rechtvaardiging voor een controle of als etnisch profileren wordt beoordeeld. De beantwoording van een stelling over het plaatsvinden van etnisch profileren door 33 Haagse politieagenten duidt erop dat de meeste dienders van mening zijn dat etnisch profileren vaak plaatsvindt, maar in het rapport worden de antwoorden op een andere niet inzichtelijke manier geïnterpreteerd.

De precieze invloed van de in 2011 gemaakte afspraken tussen de UvL en de politie Haaglanden over de inhoud van het Leidse rapport is onduidelijk. De UvL heeft nooit openheid van zaken gegeven over de totstandkoming ervan en heeft - ook in antwoord op het WOB-verzoek van Buro Jansen & Janssen - de twee scripties en onderliggend onderzoeksmateriaal (zoals veldwerkaantekeningen en de transcripties van de interviews met de politieagenten) nooit openbaar gemaakt. Het blijft hierdoor onduidelijk in hoeverre de (concept) scripties door Van der Leun zijn aangepast en welke onderzoeksresultaten en bevindingen mogelijk niet, of in aangepaste vorm, in de scripties zijn opgenomen. Evenmin is duidelijk in hoeverre de onderzoeksvragen van de twee scripties overeenkomen met die in het Leidse rapport van 2014.

De wetenschappelijke onafhankelijkheid van het onderzoek van de UvL is in het geding. Onderzoeksleider professor Joanne van der Leun was tijdens het onderzoek tevens lid adviesraad politie Haaglanden. Dit staat op zichzelf geen onafhankelijk wetenschappelijk onderzoek in de weg. Met de in 2011 gemaakte afspraken heeft de politie Haaglanden echter invloed verkregen op de inhoud van het rapport, omdat was afgesproken dat het onwenselijk is wanneer het onderzoek zou wijzen op discriminatie door de Haagse politie.

De titel van het onderzoeksvoorstel dat de UvL in 2011 indiende bij de politie Haaglanden is in dit verband illustratief. De universiteit noemde dit namelijk geen onderzoeksvoorstel, maar een 'voorstel tot samenwerking'. Onderzoek naar de politie, en samenwerking tussen de universiteit en de politie: het zijn twee verschillende dingen, met te verwachten verschillende uitkomsten.

Kwantitatief onderzoek

Van der Leun en Van der Woude geven geen openheid van zaken over de redenen waarom zij voor *Etnisch profileren in Den Haag?* geen kwantitatief onderzoek hebben verricht. Bovendien relativiseren zij in 2014

het belang van kwantitatief onderzoek om meer inzicht te verkrijgen in het plaatsvinden van etnisch profileren, terwijl zij in het verleden nog pleitten voor kwantitatief onderzoek en het gebruik van controleformulieren.

Kwantitatieve gegevens over het totaal aantal politiecontroles en staande houdingen kunnen meer inzicht geven op de vraag of etnische minderheden onevenredig veel gecontroleerd worden door de politie en aldus meer inzicht bieden in het plaatsvinden van etnisch profileren. Een methode om kwantitatief onderzoek te verrichten is door middel van het gebruik van zogenoemde controleformulieren (*stop forms*). Hierop maken politieagenten melding van de redenen van een controle, de uitkomst van de controle en de naam en het bureau van de betrokken politieagent.

Buitenlandse onderzoeken tonen aan dat het gebruik van controleformulieren inzicht kan bieden in het plaatsvinden van etnisch profileren, en de politie handvatten kan bieden om hier iets aan te doen. In Nederland is geen kwantitatief onderzoek naar etnisch profileren verricht. Het gebruik van controleformulieren ligt gevoelig bij de Nederlandse politie en de politieleiding heeft zich er nimmer een voorstander van getoond.

In de Tweede Kamer werd in november 2013, naar aanleiding van het Amnesty-rapport, gevraagd om een kwantitatief onderzoek naar etnisch profileren. Toenmalig Minister van Veiligheid en Justitie Opstelten zegde de Kamer toe om de mogelijkheid van kwantitatief onderzoek met de UvL te bespreken. Het onderzoek van de UvL bevat echter geen kwantitatief onderzoek. In het onderzoeksrapport wordt het belang van kwantitatief onderzoek naar etnisch profileren zelfs sterk gerelativeerd. Het rapport gaat uitgebreid in op het zogenoemde 'benchmark' probleem dat zich voordoet bij kwantitatief onderzoek.

Wanneer uit kwantitatief onderzoek zou blijken dat etnische minderheden vaker worden gecontroleerd door de politie, kan hieruit niet op voorhand worden geconcludeerd dat er sprake is van etnisch profileren omdat er, volgens het rapport, 'aan de mogelijke vergelijkingscategorieën nadelen kleven.' Het rapport concludeert daarom: 'om die redenen is in het voorliggende onderzoek niet gekozen voor een kwantitatief onderzoek dat tracht disproportionaliteit vast te stellen.'

De UvL geeft in haar rapport geen openheid van zaken over de reden waarom geen kwantitatief onderzoek is verricht. Het scriptieonderzoek van de twee studenten was namelijk vanaf het begin gepland als een kwalitatief, en niet als een kwantitatief onderzoek. Het aangehaalde benchmark probleem is wellicht een relevante factor waarmee rekening dient te worden gehouden bij de interpretatie van kwantitatieve gegevens. Het vormde voor Van der Leun en Van der Woude in het verleden echter geen belemmering om te pleiten voor kwantitatief onderzoek en het gebruik van controleformulieren.

Tekortkoming

In 2011 wezen Van der Leun en Van der Woude in een artikel in *Policing in Society* erop dat in Nederland tot op heden geen kwantitatief onderzoek naar etnisch profileren is verricht. Zij beschouwden dit als een tekortkoming in vergelijking met bijvoorbeeld het Verenigd Koninkrijk, waar wel controleformulieren worden gebruikt: *'With respect to research, we must conclude that sound and actual empirical research of the practice and effects of ethnic profiling is lacking. [...] Still today, registered data are not readily available. Unlike in the UK there are no stop and search forms, and the police is not held accountable for their decisions as long as no complaints are filed.'*

In het artikel pleitten zij voor kwantitatief onderzoek om meer inzicht te verkrijgen in het plaatsvinden van etnisch profileren: *'With quantitative research, researchers may be able to show a disparity along ethnic lines, concluding that this is necessarily ethnic profiling is less clear-cut. Qualitative research, on the other hand, may unravel rationales behind police decisions.'*

Van der Leun en Van der Woude toonden zich in het verleden ook voorstanders van het gebruik van controleformulieren als onderzoeksmethode. Begin 2013 bepleitten zij in het *Tijdschrift voor Criminaliteit* onderzoek door middel van controleformulieren: 'Een mogelijke eerste stap in de richting van het verkrijgen van dit nadere inzicht (zou) kunnen liggen in het invoeren van zogenoemde *stop & search forms*. Op deze formulieren, die door individuele ambtenaren moeten worden ingevuld iedere keer als ze een burger staande houden, moet in ieder geval de reden van de staandehouding worden genoteerd evenals de etniciteit van de betrokkene.'

De werkelijke reden waarom het onderzoek van de UvL geen kwantitatief

onderzoek is niet het vermeende benchmark probleem bij de interpretatie van kwantitatieve gegevens, maar een andere. Het onderzoeksvoorstel dat de UvL in 2011 bij de politie Haaglanden indiende was namelijk bedoeld als onderzoek voor twee scripties van twee masterstudenten criminologie. In het onderzoeksvoorstel was geen plaats voor een kwantitatief onderzoek; een dergelijk onderzoek is veel omvattender en gecompliceerder.

Toen de UvL in november 2013 besloot om de twee scripties op te schalen tot een publiek toegankelijk onderzoek, viel er niet meer te kiezen voor een kwantitatief onderzoek. Het veldwerk en de twee scripties waren immers inmiddels afgerond. Dit kon de UvL in haar rapport echter niet opschrijven. Men had immers geen openheid van zaken gegeven over de totstandkoming van het onderzoek en had verzwegen dat het rapport berust op twee reeds afgeronde scripties.

Conclusie

De rol van Joanne van der Leun en Maartje van der Woude in het debat over etnisch profileren in Nederland wordt ten minste gekenmerkt door een flexibele omgang met de academische integriteit en de wetenschappelijke onafhankelijkheid. Zij hebben in het recente verleden gepleit voor meer aandacht voor het plaatsvinden van etnisch profileren. Wanneer etnisch profileren in oktober 2013, naar aanleiding van een rapport van Amnesty International, in de publieke en politieke belangstelling komt te staan, veranderen zij echter van opvatting en gedragen zich als spreekbuis van de politie.

Beide wetenschappers beschuldigen Amnesty van polarisering, hoewel de oproep van de ngo om het plaatsvinden van etnisch profileren te onderkennen en adresseren overeenkomt met de oproep die beide wetenschappers in het verleden zelf deden. Hierbij pogen zij de betrouwbaarheid van het Amnesty-rapport in twijfel te trekken en beweren zij dat de ngo wetenschappelijke onderzoeken herinterpreteert en bepaalde onderzoeken buiten beschouwing laat, maar zij specificeren dit zelf nooit.

Van der Leun en Van der Woude pleitten er in het verleden voor dat de wetenschap het plaatsvinden van etnisch profileren serieus moet nemen. Het onderzoek van de Universiteit van Leiden naar etnisch profileren in Den Haag getuigt echter niet van het serieus nemen ervan. Voorafgaand aan het onderzoek maakte de UvL en de politie Haaglanden afspraken

om mogelijke imagoschade voor het korps te voorkomen.

Voorheen vonden deze wetenschappers dat het plaatsvinden van etnisch profileren onderkend moet worden, hoewel het gevoelig ligt. Nu beschouwen zij het onderkennen van het plaatsvinden van etnisch profileren als contraproductief voor de verbinding tussen politie en samenleving. Zij leveren een onderzoek waarvan zij het onwenselijk vinden wanneer het resultaat wijst op discriminatoir optreden door de Haagse politie. Bovendien berust het onderzoeksrapport op twee reeds afgeronde scripties waarvoor het veldwerk al in 2012 werd verricht en die in augustus 2013 waren afgerond.

Van der Leun en Van der Woude hebben hun onderzoek naar etnisch profileren in Den Haag verricht als wetenschappers in dienst van de overheid. De overheid heeft in november 2013 behoefte aan een wetenschappelijk onderzoek naar etnisch profileren omdat hier in de Tweede Kamer en de Haagse gemeenteraad om werd gevraagd. Beide wetenschappers hebben een onderzoek op bestelling geleverd en meegewerkt aan een politieke operatie in het kader van schadebeheersing.

De UvL heeft nooit openheid van zaken gegeven over de gemaakte afspraken en de totstandkoming van het onderzoek. Met de kennis van nu komt de conclusie dat er geen aanwijzingen zijn voor het structureel plaatsvinden van etnisch profileren in een ander daglicht te staan. Vooraf is immers afgesproken om imagoschade voor de politie Haaglanden te voorkomen. De UvL vond het onwenselijk wanneer het onderzoek zou wijzen op mogelijk discriminatoir gedrag van de Haagse politie. Hiermee stonden de conclusies van het onderzoek in feite al bij voorbaat vast.

Vertrouwensband

Criminologen zijn voor de uitvoering van hun onderzoek voor een belangrijk deel afhankelijk van de medewerking van de politie en andere veiligheidsdiensten. Zo is observatieonderzoek voor criminologen alleen mogelijk wanneer zij toestemming krijgen om mee te lopen met politiediensten. Voor dataverzameling geldt hetzelfde. De UvL heeft daarom belang bij het opbouwen van een vertrouwensband met de politie.

Dit wordt tevens duidelijk aan de hand van een reactie van de

universiteit op het WOB-verzoek van Buro Jansen & Janssen. De universiteit schrijft op 30 juli 2015 - als motivatie om de twee scripties en het onderliggende onderzoeksmateriaal zoals de veldwerkaantekeningen niet openbaar te maken – dat de anonimiteit hiermee in gevaar zou komen. 'Hierbij zou de opgebouwde vertrouwensband – hetgeen een groot goed is bij kwalitatief onderzoek – dusdanig geschaad zijn dat het zeer onwaarschijnlijk is dat er in de toekomst nog dergelijk maatschappelijk ingebed onderzoek uitgevoerd zou mogen en kunnen worden', aldus de UvL.

De UvL heeft een vertrouwensband met de politie opgebouwd en wil deze in stand houden. Dit blijkt tevens uit een blog van Van der Woude in december 2013, waarin zij de bereidwilligheid van de Nederlandse politie om mee te werken aan wetenschappelijk onderzoek naar etnisch profileren prijst. *'Several researchers in the field have experienced that the Dutch police have demonstrated that they are interested in the issue. They acknowledged its importance and they have been open to researchers. This is more than most of our foreign colleagues who do research in their own countries can say'*, aldus Van der Woude.

Juist vanwege deze bereidwilligheid van de politie om medewerking te verlenen aan wetenschappelijk onderzoek, lijkt Van der Woude het niet gepast te vinden om kritiek te leveren op het korps. Zij schrijft: *'We do not see why people point towards the police instead of inviting them to join the dialogue so they can help protect and where necessary rebuild trust. The time would appear to be right.'*

Van der Woude maakte in haar blog duidelijk blij te zijn met de Nederlandse politie. En de politie is, op haar beurt blij, met de UvL. November 2014 publiceren Van der Leun en Van der Woude een artikel in het *Tijdschrift voor de Politie* met de titel *Etnisch profileren. Wat weten we nou echt?* Hierin zetten zij alle bestaande onderzoeken en inzichten over etnisch profileren in Nederland – waaronder hun eigen onderzoek in Den Haag - nog eens op een rij. En concluderen (terecht) dat uit wetenschappelijk onderzoek geen structureel etnisch profileren blijkt.

Ook herhalen zij nog maar eens hun visie over het belang van een dialoog met de politie: 'Welles-nietes discussies en een beschuldigende houding nodigen agenten niet uit kritisch naar hun eigen handelen te kijken. Reflectie op het cruciale belang van vertrouwen van alle burgers in de politie, en op de legitimiteit van politiewerk in de huidige diverse samenleving vormt ons inziens een beter uitgangspunt.'

Van der Leun en Van der Woude ontvangen voor dit artikel een prijs van het *Tijdschrift voor de Politie* voor het beste artikel dat in 2014 over de Nederlandse politie is geschreven. 'Ieder jaar beloont de redactie het meest bijzondere artikel op het jaarcongres. Dit jaar is de eer voor Joanne van der Leun en Maartje van der Woud en hun artikel over etnisch profileren', aldus de redactie van het tijdschrift.

Het optreden van Van der Leun en Van der Woude in het publieke debat over etnisch profileren, en het onderzoek van de UvL naar etnisch profileren in Den Haag, tonen aan dat het in stand houden van de vertrouwensband op gespannen voet staat met wetenschappelijke onafhankelijkheid. De vraag is dan ook gerechtvaardigd: wanneer de wetenschap zoveel waarde hecht aan het in stand houden van een vertrouwensband met de politie, behoort een onafhankelijk wetenschappelijk onderzoek naar het plaatsvinden van etnisch profileren dan nog wel tot de mogelijkheden?

Professoren als spreekbuis van de politie (samenvatting)

De Universiteit van Leiden en etnisch profileren.

http://respubca.home.xs4all.nl/pdf/professorenalsspreekbuisvandepolitie_samenvattingobservant68bjjapril2016.pdf

Wetenschappers in dienst van de overheid (samenvatting)

Het onderzoek van de Universiteit van Leiden naar etnisch profileren in Den Haag: een reconstructie

<http://respubca.home.xs4all.nl/pdf/wetenschappersindienstvandeoverheidsamenvattingobservant68bjjapril2016.pdf>

Wetenschappers in dienst van de overheid

Het onderzoek van de Universiteit van Leiden naar etnisch profileren in Den Haag: een reconstructie

<http://respubca.home.xs4all.nl/pdf/wetenschappersindienstvandeoverheidsobservant68bjjapril2016.pdf>

In vogelvlucht

Wetenschappelijk onderzoek naar politiediscriminatie

<http://respubca.home.xs4all.nl/pdf/invogelvluchtobservant68bjjapril2016.pdf>

Besluit universiteit van Leiden Wob etnisch profileren onderzoek
[http://respubca.home.xs4all.nl/pdf/unileidenbesluitonderzoeketnischprofi
leren.pdf](http://respubca.home.xs4all.nl/pdf/unileidenbesluitonderzoeketnischprofi
leren.pdf)

Besluit op bezwaar universiteit van Leiden Wob etnisch profileren
onderzoek
[http://respubca.home.xs4all.nl/pdf/unileidenbesluitopbezwaaretnischprof
ileren.pdf](http://respubca.home.xs4all.nl/pdf/unileidenbesluitopbezwaaretnischprof
ileren.pdf)

Besluit openbaar ministerie Wob etnisch profileren onderzoek Leiden
[http://respubca.home.xs4all.nl/pdf/ombesluitetnischprofilerenonderzoek
poleidens.pdf](http://respubca.home.xs4all.nl/pdf/ombesluitetnischprofilerenonderzoek
poleidens.pdf)

Besluit politie Wob etnisch profileren onderzoek Leiden
[http://respubca.home.xs4all.nl/pdf/politiebesluitetnischprofilerenonderzo
ekleidenenstukkend.pdf](http://respubca.home.xs4all.nl/pdf/politiebesluitetnischprofilerenonderzo
ekleidenenstukkend.pdf)

Besluit op bezwaar politie Wob etnisch profileren onderzoek Leiden
[http://respubca.home.xs4all.nl/pdf/politiebesluitopbezwaaretnischprofile
renonderzoek.pdf](http://respubca.home.xs4all.nl/pdf/politiebesluitopbezwaaretnischprofile
renonderzoek.pdf)

Besluit Ministerie van Veiligheid en Justitie Wob etnisch profileren
onderzoek Leiden
[http://respubca.home.xs4all.nl/pdf/minvenjetnischprofilerenonderzoeklei
denbesluitenstukken.pdf](http://respubca.home.xs4all.nl/pdf/minvenjetnischprofilerenonderzoeklei
denbesluitenstukken.pdf)

Besluit op bezwaar Ministerie van Veiligheid en Justitie Wob etnisch
profileren onderzoek Leiden
[http://respubca.home.xs4all.nl/pdf/minvenjbeslissingopbezwaaretnischp
rofilerenonderzoekleiden.pdf](http://respubca.home.xs4all.nl/pdf/minvenjbeslissingopbezwaaretnischp
rofilerenonderzoekleiden.pdf)

Amnesty International (2013) Proactief politieoptreden vormt risico voor
mensenrechten. Etnisch profileren onderkennen en aanpakken.
Amsterdam: Amnesty International.
[http://respubca.home.xs4all.nl/pdf/proactiefoptredenvormtriscovoormen
senrechten.pdf](http://respubca.home.xs4all.nl/pdf/proactiefoptredenvormtriscovoormen
senrechten.pdf)

Caillault, Clothilde (2011). Ethnicity of policing in France and the
Netherlands. Amsterdam: Universiteit van Amsterdam.
[http://respubca.home.xs4all.nl/pdf/ethnicityandpolicinginFranceandinthe
Netherlands.pdf](http://respubca.home.xs4all.nl/pdf/ethnicityandpolicinginFranceandinthe
Netherlands.pdf)

Joanne van der Leun en Maartje van der Woude (2011). Ethnic profiling in the Netherlands? A reflection on expanding preventive powers, ethnic profiling and a changing social and political context. In: Policing and Society, 21:4, pp. 444-455.

<http://respubca.home.xs4all.nl/pdf/EthnicprofilingintheNetherlands.pdf>

Joanne Van der Leun, Maartje Van der Woude, Avalon Leupen, Rogier Vijverberg en Robin Vrijhoef (2014). Etnisch profileren in Den Haag ? Een verkennend onderzoek naar opvattingen en beslissingen op straat.

<http://respubca.home.xs4all.nl/pdf/EtnischprofilereninDenHaagEenverkenndonderzoek.pdf>

Joanne van der Leun en Maartje van der Woude (2014) Etnisch profileren. Wat weten we nou echt? Tijdschrift voor de politie.

<https://www.politieacademie.nl/kennisenonderzoek/kennis/mediatheek/pdf/89936.pdf>

Maartje van der Woude (2012). De erfenis van tien jaar strafrechtelijke terrorismebestrijding in Nederland. In: Strafblad 2012-1, pp.9-18.

http://www.sdu.nl/pdf/Artikel1_Strafblad_0112.pdf

Maartje van der Woude en Joanne van der Leun (2013). De Nederlandse veiligheidscultuur als katalysator voor etnisch profileren. In: Tijdschrift over Cultuur & Criminaliteit 2013 (3) 2, pp. 123-236

<http://respubca.home.xs4all.nl/pdf/DeNederlandseveiligheidscultuuralskatalysatorvooretnischprofileren.pdf>

Maartje van der Woude (2012). The pot calling the cattle black. Leiden Law Blog, 20 juni 2012.

<http://leidenlawblog.nl/articles/ethnic-profiling-the-pot-calling-the-kettle-black>

Maartje van der Woude (2013). Ethnic profiling. Or maybe not? Leiden Law Blog, 11 december 2013.

<http://leidenlawblog.nl/articles/ethnic-profiling-in-the-netherlands...or-maybe-not>

'Concluderen dat politie 'etnisch profileert' werkt polariserend'. Volkskrant, 29 oktober 2013.

<http://www.volkskrant.nl/magazine/-concluderen-dat-politie-etnisch-profileert-werkt-polariserend~a3535026/>

'Met stereotypering van de politie schiet de discussie over discriminatie niets op'. Volkskrant, 30 oktober 2013.

<http://www.volkskrant.nl/opinie/-met-stereotypering-van-de-politie-schiet-de-discussie-over-discriminatie-niets-op~a3536696/>